

ASSOCIACIÓ CEDRE PER A LA PROMOCIÓ SOCIAL



Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: local

Forma jurídica: associació declarada d'utilitat pública

- 3 persones treballadores
- 65 persones voluntàries
- 170 persones sòcies
- 110 persones ateses en serveis específics vinculats a l'àmbit penitenciari
- 10 persones ateses en serveis a altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.cedre.cat

Breu història de l'organització

Cedre és una associació sense ànim de lucre, declarada entitat d'utilitat pública, que neix l'estiu del 2000, fruit de les iniciatives promogudes des dels Caputxins de Sarrià en el marc de l'acció solidària i social en el tercer i quart món, i especialment neix fruit del voluntariat d'un grup de joves que visitaven els interns de la presó de La Trinitat. Des d'aleshores, l'entitat pretén canalitzar l'acció social vers els sectors més desprotegits de la nostra societat, especialitzant-se no només en el món de les presons sinó amb una nova realitat de marginació, la immigració.

CEDRE dona suport a persones amb greus carències personals i manca de recursos per al seu desenvolupament dins la societat i a la vegada, promou i dinamitza la inclusió social a Sarrià i a Barcelona. La tasca de l'Associació CEDRE es concreta en:

- Visitar interns del Centre penitenciari de Joves (Respiradins) i acompanyar-los en jornades lúdiques i esportives mensualment (Respirafons).
- Acollir i acompanyar en l'itinerari d'inserció persones procedents de centres penitenciaris o en situació de risc, sense llar. Aquest acolliment es du a terme en el recurs socioeducatiu anomenat La Caseta.
- Sensibilització social a través de xerrades i activitats per tal de conscienciar a la població davant d'aquesta problemàtica social.

Missió

Des d'aleshores, l'entitat canalitza l'acció social vers els joves amb més risc d'exclusió social, els joves de les presons i majoritàriament immigrants. Cedre dona suport a persones amb greus carències personals i amb manca de recursos per al seu desenvolupament dins de la societat i a la vegada, promou i dinamitza la inclusió social d'aquests joves (treballant des del barri de Sarrià) a Barcelona.

Cedre, a través dels tres projectes que actualment té en funcionament, el recurs socioeducatiu La Caseta, Respirafons i respiradins, pretén:

- La socialització del jove: a través d'un contacte assidu, proper, amable i natural amb altres joves i també amb adults.
- La dignificació del jove: ajudant-lo a descobrir i a valorar les seves capacitats, a assumir les seves limitacions; estimulant-li l'autoestima; assenyalant-li clarament els límits; acollint-lo i tractant-lo amb respecte; ajudant-lo a raonar i a dialogar; escoltant-lo i dedicant-li temps; donant-li confiança.
- La promoció del jove: animant-lo.

Descripció de l'activitat

Actualment, Cedre té tres programes en funcionament:

- Recurs residencial La Caseta (recurs d'acollida de sis places per a joves en risc d'exclusió social). És un habitatge que està en funcionament tot l'any ininterrompudament. Dins de la Caseta ofereixen dos programes: 3 places destinades a l'acollida de joves procedents de centres penitenciaris que es troben complint condemna, i 3 places destinades a l'acollida de joves sense llar, que arriben derivats per entitats socials (Càrites, Putxet i Casal d'Infants del Raval).
- Respirafons: un grup de persones voluntàries recullen a un màxim de sis joves interns del centre penitenciar de joves i passen el dia junts. Normalment, es fa la sortida a la platja o a la muntanya que inclou una part d'exercici i una part lúdica. Aquesta activitat es realitza quinzenalment, els dissabtes.
- Respiradins: activitat desenvolupada per un grup de persones voluntàries que consisteix a fer dinàmiques grupals dins del centre penitenciar de Joves. Aquesta activitat es realitza tots els diumenges a la tarda.

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

RESPIRAFONS

Breu descripció

Aquest projecte es va iniciar en 2011. Un dissabte de cada mes o cada tres setmanes, es fa una excursió amb un grup d'entre 5 i 6 interns i 3 voluntaris. Els destins han estat diversos, en general muntanya o platja, fàcil i assequible, tot i que també s'han fet sortides urbanes amb visites a museus.

Val a dir que durant els anys 2020 i 2021, a causa de la situació de pandèmia viscuda i les restriccions, no es va poder desenvolupar el projecte de manera normalitzada i per això, encara amb més ganes, encaren l'any 2022 amb ganes de poder reprendre les sortides amb normalitat i dotar d'aire fresc als joves interns.

Actualment, el grup de persones voluntàries està format per 17 persones (5, amb edats compreses entre els 50 i els 67 anys, i 12 amb edats entre els 20 i els 40 anys). El nombre de persones voluntàries augmenta durant l'any i per això, la intenció és incrementar el nombre de sortides. Els joves porten el pes de l'activitat i els adults actuen com a moderadors, encara que poden també participar de forma activa, depenent del tipus d'activitat. Ocasionalment, algun voluntari/a de Cedre que assisteixen assíduament a l'activitat que es desenvolupa al centre penitenciar els diumenges a la tarda, també participen d'alguna sortida del programa de "Respirafons".

El grup de persones voluntàries fa reunions trimestrals per comentar les sortides realitzades i planificar-ne de noves.

L'equip de voluntariat de Cedre està format per un responsable i dues persones voluntàries joves. D'aquesta manera es completa la capacitat del vehicle que facilita el Centre, que és de nou places, i també es compleix la relació d'un acompanyant per cada dos interns.

Aportació de valor de la iniciativa

- Rellevància i continuïtat: El projecte es desenvolupa a Catalunya i és una iniciativa de continuïtat (des del 2011).
- Incideix positivament en l'entorn social, ja que es treballa la inclusió del jove sota l'acompanyament responsable de l'organització.
- Novetat de l'aportació: Respirafons és una eina que dona al jove la possibilitat de fer sortides que l'enriqueixen, l'apropen a persones en un ambient distès que ajuda a una futura integració del jove.
- Rigor metodològic: cada tres mesos l'equip del Cedre es reuneix per decidir les sortides tenint en compte les motivacions que els propis interns esmenten.
- Abast de l'experiència: el col·lectiu destinatari són els interns del centre penitenciar de Joves. Les sortides són autoritzades per part del jutge de tractament i la direcció.
- Potencial de transferència: el projecte és replicable. Cal adaptar les sortides als interns de cada Centre.

Necessitats identificades

La necessitat d'aquest projecte radica en el fet que cada vegada és més habitual que els interns, sobretot els estrangers que no poden ser expulsats abans d'obtenir la llibertat definitiva (per la durada de la seva condemna, entre d'altres), ja no disposen de l'oportunitat de gaudir de permisos ni tercers graus (entenent que en arribar a la definitiva seran expulsats).

Per tant, aquests joves no tenen cap vincle amb l'exterior més que el voluntariat de presons (ja sigui el que es realitza diumenges a la tarda o el Respirafons). I val a dir que ens agraeixen les sortides i ens ho comuniquen cada vegada que surten.

És bàsic que nois amb condemnes llargues i amb bon comportament, puguin gaudir d'un dia fora del centre penitenciar per poder agafar aire i relacionar-se amb persones diferents. Són persones bastant joves que necessiten realitzar activitats físiques, i conèixer l'entorn. Tanmateix, durant les sortides s'aprofita per promocionar la salut integral dels interns, escoltar-los, creant hàbits saludables i prevenint conductes de risc. Des de l'inici del projecte no s'ha produït cap incidència greu durant les sortides.

Principals objectius assolits

L'objectiu d'aquesta activitat és promocionar el lleure a l'aire lliure, potenciar l'activitat física i els hàbits saludables de convivència en el marc d'un espai diferent de l'habitual per a ells, aprofitant l'avinentsa per comentar aspectes que interessin als interns sobre la seva propera reinserció a la societat.

El nombre d'interns que participen de les sortides al llarg de l'any es considera un indicador dels resultats, i també es valora l'assiduitat dels interns. Tanmateix, el fet que siguin els mateixos interns qui sol·liciten a la seva junta de tractament poder assistir a les sortides que es realitzen en el Respirafons i l'èxit obtingut fins ara també són un indicador.

La satisfacció per part dels nois assistents a les sortides és evident. Segons ens comenta el cap d'educadors de la presó de Joves, les sortides Respirafons s'han fet famoses dintre del centre i els nois les esperen amb entusiasme.

Principals resultats obtinguts

- Afavorir l'estabilitat, autonomia i socialització dels interns
- Transmetre el valor de gratuïtat
- Crear nous vincles fora de l'ambient de la presó
- Inculcar nous valors d'oci saludables gràcies al contacte amb la natura i la cultura.
- Ajudar a desenvolupar noves habilitats per omplir el temps lliure de manera saludable
- Complementar els programes de rehabilitació i reinserció que es desenvolupen dins del centre penitenciari
- Esdevenir un reforç positiu de conducta per als interns que tenen bon comportament donat que se'ls permet sortir
- Esdevenir referent pels nois davant les noves problemàtiques socials que van sorgint

Per mesurar si s'aconsegueixen els resultats esperats fan una valoració quantitativa i es fa palès que en cada sortida participen una mitjana de 6 o 7 interns (que és el nombre màxim).

Tanmateix, el fet que portin duent a terme l'activitat des de l'any 2011 i que en cap cas hi ha hagut incidències també és un indicador positiu d'avaluació.

La satisfacció expressada pels mateixos interns és un altre indicador d'avaluació.

Abast de l'experiència

Com ja s'ha comentat anteriorment, el projecte es realitza a Catalunya i el col·lectiu destinatari d'aquesta iniciativa són els interns del centre penitenciari de Joves, situat actualment a la Roca del Vallès en coordinació amb la direcció del centre penitenciari.

Ja fa deu anys que van iniciar aquest programa i l'oferta de sortides cada cop és major, apostant ara per sortides de cap de setmana sencer, és a dir, amb pernoctació inclosa.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 1

Membres equips directius: 1

Sòcies: 170

Ateses: 30

Voluntàries: 20



Principals factors clau d'èxit

Es tracta d'un programa que els joves interns agraeixen molt que pugui fer-se i que, saben que si incompleixen o sorgís algun problema (per ex: una fuga d'algun intern) ens retirarien els permisos per continuar fent les sortides. Per tant, el fet que ells estiguin satisfets i desitgin participar del Respirafons, per si sol, és un fet positiu i una clau d'èxit.

Des de l'any 2011 no s'ha produït cap incident i el centre penitenciari sempre ha agraït la col·laboració.

Tanmateix, fan reunions de seguiment amb les persones responsables del centre penitenciari que porten el tema de Respirafons i valoren positivament l'activitat.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

Sovint es troben problemes de caràcter administratiu, com per exemple que el permís/autorització per fer la sortida no arriba a temps i, per tant, la sortida s'ha d'anul·lar; o bé, dificultats per accedir al centre penitenciari per part de les persones voluntàries al centre penitenciari.

Algunes vegades els nois interns van amb roba i calçat inadequat pel bon funcionament de la sortida.

Elements innovadors que aporta l'experiència

El fet de realitzar sortides a l'exterior amb els interns és innovador, ja que representa una responsabilitat i un risc que sovint no es vol córrer. Hi ha diverses entitats que realitzen voluntariat dins dels centres penitenciaris, però que surtin a passar un dia, i sovint dos dies, amb un grup de persones voluntàries això no és habitual. Cal tenir present que no compten amb cap assalariat durant les sortides.

Es tracta d'un programa que combina els hàbits saludables com l'esport i el lleure, un àpat en un restaurant assumit per Cedre i el vincle entre persones voluntàries diverses amb interns de diverses procedències i amb diferents inquietuds.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

El projecte Respirafons és fàcilment replicable, ja que requereix poca infraestructura i poca inversió econòmica (assegurances de les persones voluntàries i els àpats). Es necessita un grup de persones motivades i responsables amb moltes ganes de fer activitats de lleure els dissabtes, unes hores de gestió per tramitar els permisos d'entrada, les sol·licituds de les sortides, un cotxe o furgoneta que en el nostre cas el posa el centre penitenciari i l'acord per part del centre per la realització de l'activitat.